

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	1	4	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	2
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 2nd Semester

(2054)

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper : Social Stratification

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **FIVE** questions in all. Question No. **1** is compulsory:
Attempt **ONE** question from each Unit. Each question carries equal marks.

1. Write short notes on any **NINE** of the following in **30-35** words each :

- (i) Social Inequality.
- (ii) Social differentiation.
- (iii) Any two functions of stratification.
- (iv) Class.
- (v) Class conflict.
- (vi) Education as an indicator of class.
- (vii) "Caste system is changing"— Give any two examples to support this statement.
- (viii) Gender.
- (ix) Social mobility.
- (x) Upward mobility.
- (xi) Ranking.
- (xii) Hierarchy.

2×9=18

UNIT-I

2. What do you understand by Social Stratification ? Discuss important functions of social stratification. 18
3. Discuss various elements of social stratification. 18

UNIT-II

4. Discuss Davis and Moore's functional theory of social stratification in detail. 18
5. Explain Max Weber's multidimensional theory of stratification. 18

UNIT-III

6. What is caste ? How is it different from class ? 18
7. Discuss gender as a form of stratification. 18

UNIT-IV

8. Explain various types of social mobility with suitable examples. 18
9. Discuss education and income as indicators of social mobility. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- सभी में से पांच प्रश्न करें। प्रश्न न. 1 अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का उत्तर दीजिए। प्रत्येक प्रश्न के समान अंक है।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ पर 30-35 शब्दों में संक्षिप्त नोट लिखें :
 - (i) सामाजिक असमानता।
 - (ii) सामाजिक भेदभाव।
 - (iii) स्तरीकरण के कोई दो कार्य।
 - (iv) श्रेणी।
 - (v) श्रेणी संघर्ष।
 - (vi) श्रेणी के संकेतक के रूप में शिक्षा।
 - (vii) "जाति व्यवस्था बदल रही है"- इस कथन के समर्थन में कोई दो उदाहरण दीजिए।

- (viii) ਲੈਂਗਿਕ ।
- (ix) ਸਾਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ।
- (x) ਉਚਚਤਰ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ।
- (xi) ਕਰਮਵਿਨਯਾਸ ।
- (xii) ਪਦਾਨੁਕਰਮ ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਸਾਮਾਜਿਕ ਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੋ ? ਸਾਮਾਜਿਕ ਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਕੇ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਯੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18
3. ਸਾਮਾਜਿਕ ਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤਤਵੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਡੇਵਿਸ ਔਰ ਮੂਰ ਕੇ ਸਾਮਾਜਿਕ ਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਕੇ ਕਾਰਯਾਤਮਕ ਸਿਢਾਂਤ ਕੀ ਵਿਸ਼ਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18
5. ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ ਕੇ ਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਕੇ ਬਹੁਆਯਾਮੀ ਸਿਢਾਂਤ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋਂ। 18

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਜਾਤਿ ਕਯਾ ਹੈ ? ਯਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖਿੰਨ ਹੈ ? 18
7. ਸ਼ਤਰੀਕਰਣ ਕੇ ਸ਼ਵਰੂਪ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਲੈਂਗਿਕ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਸਾਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕੋ ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਣੋਂ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਝਯੇ। 18
9. ਸਾਮਾਜਿਕ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕੇ ਸੰਕੇਤਕ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਔਰ ਆਯ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ 'ਤੇ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ।
 - (ii) ਸਮਾਜਿਕ ਵਖਰੇਵਾਂ।

- (iii) ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕਾਰਜ।
- (iv) ਸ਼੍ਰੇਣੀ।
- (v) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸੰਘਰਸ਼।
- (vi) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸੂਚਕ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖਿਆ।
- (vii) “ਜਾਤ-ਵਿਵਸਥਾ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ” — ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ।
- (viii) ਲਿੰਗ।
- (ix) ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ।
- (x) ਵੱਧਣ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ
- (xi) ਰੈਂਕਿੰਗ।
- (xii) ਦਰਜਾਬੰਦੀ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
3. ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਡੇਵਿਸ ਅਤੇ ਮੂਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ ਦੇ ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਦੇ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਜਾਤ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ? 18
7. ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18
9. ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸੂਚਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18